

ШКОЛСКІЙ ЛИСТЪ.

Одъ овога листа излазе свакога месеца по четири броя. —
Цена му е на год. 4 ф. на по године 2 ф. на четвртъ год. 1 ф. а. вр.

БРОЙ 34. У Новоме Саду, 14. септембра 1859. **ГОД. II.**

Житиє Светога и благовѣрнаго Кнеза Србскогъ Стефана Штиляновића.

Светый Стефанъ Штиляновићъ быо е рођенъ у србскоме приморю ядранскога мора, у предѣлу кои се садъ аустрійскомъ Албаніомъ назива а у жупи Паштровићи прозваной. Родитель му е быо кнезь Захолмійскій и сродникъ србске деспотице Ангелине. — Воспитанъ е у вѣри православной и књижевно образованъ у младымъ своимъ годинама получивши, напредовао е онъ у добродѣтели и разуму и покрай храбрости и юначства свогъ извршивао е дѣла милости владаюћи се по Божіемъ закону вѣрно и савестно. Доспѣвши до савршеногъ возраста ступи у службу кодъ своихъ сродника државныхъ деспота Србскихъ изъ породице Бранковићеве. Имаюћи предъ очима рѣчи Апостола Павла, „*слуге слушайше свою господу по илоши, ерѣ е шо повольно Богу,*“ одиравляо е Стефанъ службу свою вѣрно, и зато у награду добые део плодоноснога горнѣга Срема, кои изобилно рађа вином и пшеницом. После смрти Іована Бранковића деспота супруга нѣгова Елена од племена Якшићевог, за неко време сама е управляла народомъ Србскимъ у Срему, за тимъ е предала санъ и достоинство деспотско Стефану Штиляновићу, а сама са своіомъ кѣриі одселила се у градъ Вилагошъ брату своме кнезу Марку Якшићу.*) Стефанъ за мѣсто пребиваня свогъ избере градъ

*) Я самъ слушао да су ови Якшићи из поморишя предци славне србске Текелине породице. Бил' се то за извѣстно могло доказати? —

Моровићъ, и тамо е деспотско достоинство одправляо, управляюћи народомъ Србскимъ, примаюћи и закла-
няюћи изъ Србскихъ предѣла одъ турскогъ насилія
бъжећу православному браћу, — лечећи ране, кое по-
гани Турци роду и цркви нашој задаваху, и даваюћи
одпоръ сили и нападаню Турскомъ.

Супруга Стефанова Елена, именовъ и ревностию
налик на прву християнску Царицу Елену, была е родом
Чехиня изъ Златнога Прага.*) Госпођа ова была е о-
бразецъ добре християнске и вѣрне супруге, она се с'
мужемъ своимъ често савѣтовала о томъ како ће добра
и богоугодна дѣла чинити, она е нѣга на дѣла милости
побуђивала и упуђивала. Стефанъ е мудре савете свое
супруге радо примао; монахе, са свое мудрости и цѣло-
мудреногъ живота познате, поштовао, у свой двор при-
зивао, и с' нѣма радо време проводио, слушаюћи науку
и угледаюћи се на нѣихове молитве и на нѣиховъ сми-
ренный животъ. Свето писмо, а особито свето Евангеліе,
и Псалтир радо е и сам читао и слушао кад се чита, пак
сваку науку, коя у тым св. кнѣигама написана стои, при-
мао е као рѣчь Божію, и старао се да по той божіој на-
уци живот свой управля. По преданию кое се у Фруш-
кой Гори све до данасъ задржало онъ е изъ усрдія са-
зидати дао манастире: Шишатовацъ у славу Рождества
пречисте богородице, и Кувездинъ у споменъ светога
Саве првога архиепископа и просветителя србскогъ, и
обадва та манастира снабдѣо е с' довольномъ за ужива-
нѣ монаха земљомъ.

*) У Прологу и у црквенимъ пѣсмама назива се она благовѣр-
номъ и благочестивомъ господомъ, а по преданию кое се код
Бачкихъ и Бараньскихъ Србаля сачувало была е она послѣ-
дователька римске вѣре, и сазидала е близу Шиклоша и сад
постоећій римскій манастиръ Маріяѣидъ. Я држимъ да е она
као Чехиня, была послѣдователька Хусовогъ ученія, кое се у
многome с' ученіемъ наше цркве слагало, и кое е тада іоштъ
многе послѣдователъ у Чешкой имало.

У то време Турци по Божиємъ попуштенію збогъ неслоге и осталихъ грѣхова нашихъ праотаца освоили су већъ были сву Србию, и садъ као страховита буица навале са свию страна на питоми нашъ Сремъ. Деспотъ немогући одолѣти грдној сили душманској са многимъ србскимъ народомъ пресели се преко Драве у Угарску, и настани се у Браньској меѣи. *) Краль угарскій и кнезь польскій Владиславъ II названый Добрый, уважаваюћи заслуге деспотове и нѣговогъ народа, даде му градъ Соколошъ — Шиклошъ — са цѣломъ околиномъ. Овдѣ е кнезь Стефанъ седамъ година поживио чинећи народу свомъ и другимъ христіанскимъ жителяма края тогъ, іоштъ веѣа добра, него што е чинио, док е іош у Срему био; ер ко се еданпут навикне добра чинити томе добротинство у наравъ прелази, и тай се пашти да свакій дан своимъ ближњима выше добра чини, увѣрен будући, да се тымъ начиномъ наиболѣ прославля свевышњи Богъ свию насъ преблагій отаць небесный.

Еданпутъ настане велика гладъ у предѣлу томъ гдѣ светый живяше. Стефанъ е био чуваранъ, па се у нѣга наѣоше тада велике житнице пуне ране. Гледаюћи беду сиротинѣ коя немогаше себе и свою дѣчицу заранити сажали се онъ и раздаваше жито свакоме сиромасу неискаюћи за то новаца. Приповѣда се, да су му люди давали писмене обвезанице, обећаваюћи да ће му на другу годину жито вратити или цѣну одъ тога платити. Светый е обвезанице примао, ал' ихъ после све на ватру баціо, и людма, кои му займъ вратити хотяху одговарао; „Нисте вы браћо мени ништа дужни, пшеницу ону, што вамъ изъ мо-

*) Кодъ србскога села Кишфалубе у Бараньи имаю неке развалине и у землю већъ увалѣна частна трапеза. Те су развалине манастира Браньина, кои е славио св. Аранѣла и іошъ у време Чарноевићеве сеобе постајо. И село горе споменуто звало се пре своихъ 60 година Браньинѣ. Ето то ми даде повода да Бараню, назовемъ Браньскомъ меѣомъ.

ихъ житница пораздавахъ, дао е мени Богъ, за то,
да нъоме вастъ заранимъ.

(Продужиће се.)

Недельна и свечана

Евангелия и апостоли.

Неделя 20. после Духова

Евангелие одъ Луке гл. VII. зач. 30.

Въ время оно: Идѣше Исусъ въ градъ, нарицае-
мый Наинъ, и съ нимъ идѣху ѡученици егѡ мнози
и народъ многъ, У време оно: иѣше Исусъ у градъ,
названи Наинъ, и с' нѣмъ иѣху ученици нѣгови мно-
ги, и народъ многъ.

Иѣкшже приближи сѧ вратѡмъ града, и сѧ изно-
шѣху оумѣрша, сына единокѡрна матери своей, и та бѣ
вдова; и народъ ѡ града многъ съ нею. Кадъ се при-
ближише къ вратѡма града, ту изнесе мртваца, сина
единца у метере, и та би удовица; и народа изъ гра-
да много с' нѣомъ бияше.

И видѣвъ ю Господь, милосердова ш неѣ, и рече
ей: „Неплачи.“ И видевши е Господь, сажалиой се
и рече юй: „Неплачи.“

И пристѣплъ коснѣсѧ въ ѡдръ; носѣщи же сташа,
и рече: „Юноше, тебѣ глаголю, востани!“ И присту-
пивши коснѣсе сандука, а носиоци стадоше, и рече:
„Момче, теби говоримъ, устани.“

И сѣде мѣртвый, и начѣтъ глаголати; и даде егѡ
матери егѡ. И седе мртва, и наче говорити; и даде
ѧ (Господь) матери нѣговой.

Пріѣтъ же страхъ всѣхъ, и славлѣху Бога глаго-
люще: Иѣко прорѡкъ велий воста въ насъ, и иѣко посѣ-
ти Богъ людей своѣхъ. И обузе стра све, и славише

Бога говорехи: Пророкъ велики изађе у насъ, и Богъ походи люде свое.

Апостолъ одъ Павла Галашими глава I. зач. 200.

Братіе: Сказью вамъ благовѣствованіе благовѣщенное ѿ мене, ѿка нѣсть по человекѹ. Браћо: кажемъ вамъ, да оно евангелие, кое самъ вамъ я казиваю, ние по чеваку.

Ни бо азъ ѿ человекѹ пріяхъ е, ниже научихса, но ѿвлеченъ исъсз христовымъ. Нити га я од човека прими, нитъ научи, него откриванъмъ Исусъ Христовимъ.

Слышасте бо мое житіе иногда въ жидовствѣ, ѿко по премногѹ гонихъ цѣрковъ Божію, и разрѣшахъ ю, и прѣспѣвахъ жидовствѣ паче многихъ сверстникъ моихъ въ родѣ моемъ, изліха ревнитель сый отеческихъ моихъ преданій. Чули есте мой животъ некадашњи у жидовству, да самъ и премного гоню цркву Божию, и разрушаваю е, и напредоваю самъ у жидовству више негъ многи врстници мои у роду момъ, и одвише самъ ревнитель био, за отчаске мое обичае.

Егда же благоволи Богъ, избравый ма, ѿ чрека матери моея, и призавый благодатию своею, ѿвити сына своего въ мнѣ, да благовѣствую его въ ѿзыцѣхъ: ѿбіе неприложихса плоти и крѣви; — А кадъ благоволе Богъ, и избраме одъ утробе матери мое, и призваше благодаћу своіомъ, да яви сына своего у мени, да га обявимъ незнабожцима: одма се одбаци рода и крѣви;

ни въздохъ въ іерусалимъ къ первѣйшимъ менѣ Апостоломъ; но идохъ въ Аравію, и таки возвратихса въ Дамаскъ. Нити изиђо у Єрусалимъ къ старіимъ апостолима одъ себе; него одо у Арапску, и онда се врати у Дамаскъ.

Потомъ же по тріехъ лѣтѣхъ въздохъ въ Іеруса-

лімъ соглѣдати Петра, и прѣвѣхъ оу негѡ днѣи пѣтъ-
на́десѣтъ: ина́го же ѿ Апостолъ не вѣдѣхъ тѡкмѡ Іа-
кѡва, брата Господна. А после на три године изиђо,
у Єрусалимѣ, да видимъ Петра, и остадо кодъ нѣга
петнайстѣ, дана; и другога одъ апостола невидо, осим
Якова брата господня.

Библична история старога завета за потребу

дечице школске.

§ 1. О пошаню свеша.

Све што на небу и на земљи видимо, назива се
еднимъ именовъ *свешъ*. Светъ овай ние свагда био,
нити е самъ одъ себе постао, него е имао некога кои
га е негда створио. Тога дакле творца ми *Богомъ* на-
зивамо.

Богъ е самъ одъ себе и вечанъ, т. е. онъ нема
ни почетка ни свршетка. Изъ нѣговихъ великихъ и
мудро уређенихъ дела лако се уверити можемо, да е
онъ свемогућъ, премударъ и врло милостивъ. Онъ ние
хтео, да овай светъ у еданпутъ овако лепъ и кра-
санъ постане, него мало по мало.

Као што изъ светога писма дознаемо, Богъ е о-
вай светъ изъ ништа створио, самомъ речи своіомъ,
и то за шесть дана. Први данъ створио е Богъ не-
бо и землю, а за тимъ светлостъ; други данъ ство-
рио е небесни сводъ; трећи данъ створио е све што
изъ землѣ расте; четврти данъ створио е сунце, ме-
сецъ и звезде: пети данъ створио е птице и рибе; а
шести и последњи данъ створио е Богъ све зверинѣ,
и наипосле човека по облику своме.

§. 2. О првомъ човеку.

Богъ е створио првога човека одъ землѣ, а оживио га е дунувши у лице нѣгово. На овай начинъ постала е у човеку бесмртна душа, разумъ и слободна воля. Први се човекъ звао *Адамъ* а прва жена *Ева*, која е створена изъ ребра адамова. Богъ е сворио човека зато, да га позна, да га поштива, и да се у свему нѣговой святой вољи покорава, па за то срећанъ да буде.

Богъ е насадио едну лепу башчу, која се звала *Рай*, и дао Адаму и Еви да у нѣой живе. У оной башчи било е свакоякихъ дрвета и воћака, лепихъ за гледанѣ и добрихъ за ело. У средъ башче бияху два особита дрвета, едно одъ живота, а друго одъ познаня добра и зла. Са овога последнѣга дрвета забрани Богъ човеку ести говорећи му, да ће одмахъ умрети, чимъ одъ нѣга окуси.

Први праоци нису послушали господа Бога, еръ су заповестъ нѣгову преступили, окусивши одъ онога плода, што е Богъ забранио ести. За то ихъ е Богъ истерао изъ рая и осудио, да у напредакъ са зноемъ лица свога имаю ести хлебацъ свой, докле опетъ не буду земля, одъ кое су и постали.

Првомъ сину адамовомъ беше име *Кайнъ*, а други *Авель*. Кайнъ е био тежакъ, а Авель овчаръ. Едномъ ова два брата принесу Богу жертвѣ: Кайнъ одъ земальскога рода, а Авель одъ првенаца стада свога. Но Богу буде авелѣва жертва угодниа одъ кайнове, еръ Авель беше принео жертву свою съ веромъ, а Кайнъ е био тврдъ, и срце му пуно зависти бияше найвише зато, што Авель у свему благословъ божи и мађаше.

Ова завистъ кайнова дотле га доведе, да на брата свога Авеля тако омрзне, да га најпосле и убие, збогъ

чега одъ Бога проклетъ буде. За тимъ даде Богъ Адаму трећега сина по имену Сита који у свему добаръ и честитъ беше.

§ 3. О потопу.

Потомци адамови најпосле сасвимъ на Бога забораве, и међу њима умноже се силна зла и пакости. За то Богъ науми да потопомъ истреби све люде са земљъ, осимъ еднога Ноя који побожанъ човекъ бијаше и по светой вољи божијој живљаше.

Кадъ Ное по заповести божијој начини ковчегъ, и у њѣга съ целомъ породицомъ својомъ уђе, узевши јоштъ са собомъ у ковчегъ одъ сваке животињъ по двое, а одъ гдекоихъ и по више, да се семе сачува на земљи: онда Богъ учини, те удари на земљу изъ облака силна киша, која е 40 дана трајала безъ престанка, и тако потопъ постане.

У овомъ потопу изгину сви люди на земљи, осимъ Ноя и њѣгове породице која съ њиме у ковчегу бијаше. Кадъ Ное после потопа изиђе са својима изъ ковчега, онда принесе Богу жртву и захвали му, што га е съ породицомъ њѣговомъ одъ потопа спасао. За тимъ стане се родъ човечји на ново умложавати. Сви дакле люди који су одъ потопа до данасъ живили и који и садъ живе, имаю свое порекло одъ Ноя и то зато, што е онъ сачувао оно семе, кое се одъ Адама почело.

§ 4. О Авраму.

Ное е имао три сина: Сима, Хама и Јфета. На скоро после смрти нојеве роди се Аврамъ у десетомъ ситовомъ колѣну. У то доба већъ су люди поделѣни били на многе народе и пали у незнабоштво. Само е еданъ Аврамъ истинога Бога познавао и поштовао; збогъ чега га е Богъ благословио, давши му земљу ханаанску да у њѣј живи.

Кадъ е Авраму било 100 година, онда му нѣгова жена Сара роди сина Исака. Едномъ хотећи Богъ икушати веру аврамову зеноведи му, да му свога единца сина Исака на жртву принесе. Аврамъ одмахъ сутра данъ одведе по овой божиој заповести сина свога на брдо, кое му е Богъ показао, и кадъ га тамо свезана метне на жртвеникъ и ножемъ измахне да га заколѣ, онда му Богъ преко анђела рекне съ неба говорећи: „Авраме, Авраме, не кољи сина, еръ садъ видимъ да се Бога боишъ; а кадъ ти милога сина свога пожалио ниси мене ради, то ѣу те я благословити и семо твоє умножити као звезде на небу, и по семену твоємъ биће благословени сви народи на земљи за то, што си послушао гласъ мой.

§ 5. О Иосифу.

Яковъ, синъ исаковъ а унукъ аврамовъ, имаѣаше 12 синова. Између овихъ онъ е највећма пазио Иосифа; зато га е лепше и одевао него друге. Збогъ тога стану браћа Иосифу завидети и тако на нѣга омрзну, да му више нису хтели ни лепе речи проговорити. Едномъ кадъ Яковъ пошлѣ Иосифа да походи браћу свою, коя бяху у планини кодъ стоке: онда га браћа нѣгова продаду за 20 сребрника некакимъ измаильскимъ трговцима кои су туда у Египатъ путовали, а оцу свомъ слажу да га е люта зверка у шуми изела, показавши му овомъ приликомъ и халѣину Иосифову кою су у ярећу крвь умочили били.

Кадъ ови трговци у Египатъ дођу, а они опетъ продаду Иосифа некомъ Пентефрии, доглавнику царевомъ, кои га наскоро за тимъ криво оклеветана у тавницу баци. У овой тавници бияше Иосифъ више година. Наипосле промисломъ божиимъ опрости се онъ ове тавнице и то за то, што е цареве снє погодио.

Збогъ овога узрока постави га царъ првимъ господиномъ до себе у свой земли египатской.

Као што е Богъ у сну царемъ напредъ объявио, тако и буде. Найпре настану седамъ роднихъ година, и за то време накупи Јосифъ по свомъ Египту силну храну; а за тимъ настану седамъ нероднихъ година, и одмахъ прве гладне године така неволя по суседнимъ земляма постане, да е са свихъ страна у Египатъ долазило и храну у Јосифа куповало. Збогъ ове неволѣ пошлѣ и Яковъ своихъ десетъ синова у Египатъ да хране купе.

Јосифъ е одмахъ познао браћу свою, како су предъ нѣга изишла; али они нѣга познали нису. Зато имъ се у овај махъ ни показао није, докъ они по други путъ нису у Египатъ збогъ хране дошли. Овомъ приликомъ не могавши Јосифъ више издржати, покаже се браћи својој, које и шта е. На то се сви они окамене, знајући шта су съ нѣмѣ урадили. Но Јосифъ опростивши имъ све богато ихъ обдари, и отпустивши ихъ кући препоручи имъ, да се што пре заедно са оцемъ Яковомъ изъ Ханаанске землѣ у Египатъ преселе.

На то се крене Яковъ у Египатъ са својомъ децомъ и унучадма својима, и са свимъ иманѣмъ своимъ. Јосифъ му изиђе на сусретъ, и угледавши га загрли га, и остане о врату нѣговомъ дуго плачући. У овој земли египатской поживео е Яковъ јошъ 17 година. Кадъ пакъ онъ осети да ће умрети, а онъ онда по наособъ благослови сву децу свою и на то се престави.

(Продужиће се.)

Срби постаю христјани.

Кадъ су се Срби иселили изъ свои стари седишта, и настанили се у земляма грчкогъ царства,

нису іошъ были просвећени светомъ наукомъ христовомъ. Докъ су живили у свези съ осталимъ славенскимъ народима, были су съ нѣма едногъ закона (еднаке религіе). Стари Славени, па тако и Срби были су незнабожци (идолопоклоници) т. е. нису знали и веровали, да е овай светъ, и све што у нѣму има, па и самогъ човека створио свемогући Богъ; и да е све то створио изъ ништа, единомъ своіомъ свемоћномъ вольомъ; нису знали за блаженный животъ првый людій Адама и Еве, за нѣговъ у раю животъ, за нѣово преступленѣ божіе заповести, и изгнанѣ изъ рая; нису знали, да е Богъ грешне люде казнио потопомъ, а после тога да е съ неба на землю послао свогъ единогодногъ сина, да учи люде свему, што е добро, и да їй упути, како ће задобити *вечный животъ*; нису знали, да е Исусъ Христосъ заиста ходіо по земљи, учио люде своіой божанственой науци, и да е са свое науке одъ Еврея страдао. Све ове, и іошъ млоге друге свете истине нису знали наши стары онда, кадъ су се амо доселили, еръ нису іошъ познавали науку Христа Спасителя.

Стари Славени и Срби, као и сви други незнабожачки народи веровали су, да има више Богова; еръ су мислили да громомъ влада еданъ Богъ, ветровима другій, водама треїій; временомъ четвртый, и т. д. за сваку людску и божанствену врлину имали су особите Богове и Богинѣ. Своимъ Боговима приносили су разне жертве, и молили їмъ се; а правили їмъ кипове одъ дрвета и камена, па се овакимъ киповима као самимъ Боговима кланяли.

Но стари Славени іошъ докъ су были незнабожци, веровали су такве истине, какве и сама наука христова пропеда. Они су веровали у вечный животъ, и у едногъ найвећегъ Бога, кои е владао громомъ, и управляо небомъ и земљомъ. Овогъ су свогъ Бога

називали стари Славени и Срби: *Перунъ*. Осимъ Перуна было в кодъ Славена знатанъ Богъ правде *Провъ*: Бог гостопримства, общте ове славенске добродетельи; *Радагосшъ*, Богиня лепоте, и младачкогъ живота: *Жива* и т. д. Овимъ своимъ Боговима подизали су Славени храмове у шумама, кое су были свете, и куда е могао ићи само *Жрецъ*, и онай, кои е приносио жртву, или болестникъ, кои е тражіо у Богова лека. Незнабоштво се најдуже задржало на острову *Рыгену*. (Rügen, Руянъ).

Чимъ су се Срби настанили у садашњимъ своимъ седиштима, одма су къ њима дошли христјански свештеници одъ Цариграда и Далмаціе, и почеше међу Србима проповедати науку Христа Спасителя. Срби, кои су и у свомъ незнабоштву веровали многе истине, коима и садъ учили христјански свештеници, радо су примали науку Христову; и ние прошло много времена, а Срби посташе стадо цркве христове. Само се неки део Срба око реке Неретве тврдо придржавао старе незнабожачке религије, па су зато Нерећани прозвати *поганицима*, т. е. некрштенимъ незнабожцима.

Србскій се народъ одма после тога, кадъ е заузео землѣ, где и данасъ живи, пустио у крваве боеве съ Грцима, тражећи себи слободу, и независность. У овимъ дугимъ боевима бы напуштена христова наука, Срби повратише се у свой незнабожачкій законъ, мислећи, да неможе бити добра она религиозна наука, кою уче люди, кои желе лишити ий њиове слободе. Слабачкій коренъ, кои е Христова религија была пустила у србскомъ народу, у овимъ дугимъ ратовима нешто се засушио, а нешто е згаженъ, и изъ србски срдаца и зчупанъ было.

У оваквомъ станю осташе Срби пуны 200 година. У другой половини 9. века (одъ 870—880) владао е Србима славный жупанъ Властимиръ. Тада су на

Србію често нападали страни народи, особито Грци и Бугари. Башъ за Властиминова доба владао е у Бугарској *Пресіанъ*, кои е ктео да овлада свомъ Србиомъ. Тако се изметне ратъ међу Србима и Бугарима, кои е трајао пуне три године. Срби се храбро борише, узбию Бугаре и остану господари свои земаля.

На неколико година пре Властимира св. Кирил е изнашао славенска слова, почео е на славенскій езикъ преводити свете црквене књиге, и учити Славене науци Христовой. Властимиръ е и самъ зажеліо у грчкогъ цара Василя свештенике, да науче србскій народъ светой христовой науци, и да га крсте. На овакву молбу Властимирову дођу међу Србе многи грчки свештеници, и за кратко време обратe све Србе у христіанство. Властимиръ е зато врло знаменитъ србскій владалацъ; онъ е Србію спасао одъ бугарски нападања; а што е іошъ више, онъ е Србе отуђіо одъ незнабоштва, и приволео ій, да ій приме свету науку Христа Спасителя.

И после тога, кадъ су већъ были Срби христіани, имали су, а и данасъ имаю неке обичае, које су задржали одъ стары времена, и кои насъ опоминю, да су Срби некада были незнабожци. У нашииъ народним песмама споминъ се *Леля*, Богъ любви, и *Виле*, у које и данасъ понекій простъ човекъ веруе; до скоро су у некимъ краєвима нашегъ народа копали изъ гроба *вампире*, па су іймъ глоговъ колацъ ударили у уста, и тако ій убіяли; *додоле* и *приоруше* и данасъ ходе, кадъ су яке врућине, и певаю разне свима познате песмице. Сви ови, и многи други обичаи задржали се међу Србима одъ оны времена, кадъ су Срби были незнабожци.

Народна песма

за ученъ на изусть

С е к у л а и в и л а.

Шатор пенъ Угринъ Янко Украй Саве воде ла-
дне На вилино игралиште, На юначно разбоиште
И на вучъ виялиште; Докъ ето ти б'вла вила, У-
гринъ Янку говорила: „Ход' отоле, Угринъ Янко!
„Не пенъи ми шаторъ тудар; „Ако запехъ стреле
мое, „Устр'влићу тебе, Янко.“ Янко вили одгова-
ра: „Не боимъ се тебе, вило, „Докъ су мене два
сестрића: „Банъ Секуле съ Мияиломъ.“ У то доба
банъ Секуле, Б'лу вилу уфатио, Пакъ е води уйку
своме, Уйку своме Угринъ Янку; Богомъ куми б'в-
ла вила, Богомъ куми банъ Секула: „Богомъ бра-
те, банъ Секуле! „Не води ме уйку твоме, „Уй-
ку твоме Угринъ Янку, „До три ћу ти биля казат';
„Прво ћу ти билъ казат', „Да ти люба роди сина;
„Друго ћу ти билъ казат', Да ти сабля с'вче Тур-
ке; „Треће ћу ти билъ казат', „Да си стиманъ у
дружину.“ Секулъ вили одговора: „Луда ли, си б'в-
ла вило! „Била здрава глава моя, „Родиће ми люба
сина; „Била крепка рука моя „А и оштра ђорда
моя, „С'ћи ће ми сабля Турке; „Био собомъ юнак
добаръ, Бићу стиманъ у дружину.“ Онъ одведе б'в-
лу вилу, Дарова е уйку своме

Найвећа е жалостъ за брашомъ.

Сунце зађе за Невенъ за гору, Юнаци се изъ
мора извозе, Броила их млада Бурђевица, Све ю-
наке на брой наброила, До три н'вна добра не на-
брои: Прво добро Бурђа господара, Друго добро
ручнога ђевера, Треће добро брата рођенога. За
Бурђемъ е косу одрезала, За ђеверомъ лице изгр-

дила, А за братомъ очи извадила. Косу реже, коса опетъ расте; Лице грди, а лице израста; Али очи немогу израсти, Нити срце за братомъ рођенимъ.

Еданъ примеръ за рачунъ.

У едномъ селу има 10. кућа, што су свечари о Ђурђеву дну; Една кућа потроши 100 фор. една 80 две по 60 фор. а пет по 40 фор. на част, колико то износи свега?

Исто ихъ толико има свечара о Аранђелу, и потроше исто толико; додај и то горњой суми.

О Св. Николи има ихъ дваредъ толико, потроше дваредъ толико; додај и то горњимъ сумама.

Исто ихъ толико има и о Св. Јовану, и потроше исто толико; колко е садъ свега ускуп потрошено?

Узми да е на сва остала свечарства само трећина одъ те суме потрошена; додај и то горњой суми, пакъ да видимо, колко то свега на едну само годину изнесе на то едно село?

Узми садъ на 10. год. да видимо колко ту новаца оде? А узми на 30. год. колко е онда? А колко е на 50 год, т. е. за века едногъ човека? Ето толико свечари потроше, да се изопияю, и крмачама начине, и да се посвађаю а дигди богме и потуку. А да е само четвртина одъ тогъ потрошена, колико би онда потрошено било? А колико би новаца у селу остало?

Лепши би и светии, Богу и свомъ свецу угоднии обичай био, кадъ би на место што се толико силно пропие, за опой и свађу и непријатељство плати, кадъ би се четвртина на частъ потрошила, а рецимо трећина, а кадъ би друга трећина у сандуку остала за незгоде и лепше потребе домаће, а последня трећина кадъ би се на цркву и школу дала. Колико би за 50. год. у сандуку остало? А колико би црква и школа добила? Дакле само за еданъ човечии векъ, црква би и школе толика добра имала, да

би заедно са свештеницима и учителѣма за навекъ с'бринута била; нико неби требово више ни вдне крайцаре датака на нѣи давати. Паметанъ човекъ ради увекъ оно, што увиђа да е добро, тако е радио одъ како е света, и радићи докъ годъ трае света. Кои се прво заветуе ово радити, и показавши овај рачунъ и разлогъ учини да се и други заветую, онъ ће и они ће свогъ села први и najveћи благодеи бити, ово ће имъ већа и светия задужбина бити, него икоя, кою су сваки поединце учинити кадри.

Ализаринско мастило.

Познато е, да е тако названо ализаринско мастило данасъ најболѣ. Ово може сваки сам себи начинити слѣдуюћимъ начиномъ:

Узми девет унция (18 лотова) најболѣи мастилски ябучица (Galläpfel), стуци ихъ ситно, тури ихъ у толико кишне иль снежне воде (одъ растопљногъ снега) и остави нека се два пуна дана (48. сати) кисели; после одцеди ту воду, аль и талогъ крозъ крпу изгнѣчи и одцеди, и додај кишне воде толико да 48. унция (т. е. 3 *Љ*) изнесе; метни у ту воду $3\frac{1}{2}$ унције ($1\frac{3}{4}$ лота) галице, и да се растопи, стави низ ватру; додај той смеси само толико оксалне киселине (Klensäure) докъ се она црна смеса непокаже жућкаста, а ту ће требати около 63. до 69. грана исте киселине; и после додај јошъ той смеси толико капљи у сумпорвитриолу (rauchende Schwefelsäure) загашеногъ чивита (Indigo) (1 део чивита са 4 дела сумпорвитриола) докъ се цела смеса непокаже плаветникасто зелена. То ти е најлепше мастило, које данасъ имамо, Све за ово мастило нуждне ствари можешъ у апатеки добити. —